

ศึกษาวิเคราะห์แนวทางการอนุรักษ์ สืบสาน และเผยแผ่ประเพณีโคมลอย

ของชุมชนชาวพุทธ ตำบลปะ อำเภอบ้านดง จังหวัดสุรินทร์

AN ANALYSIS STUDY OF CONSERVATION PRESERVE AND PROPAGATE TRADITIONS OF BUDDHIST
COMMUNITY IN SUB – DISTRICT BA DISTRICT THATOOM SURIN PROVINCE

พระพงศ์ตระกูล พนมมุตโต (นิมารัมย์)

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

พระครูปริยัติวิสุทธิคุณ

พระอธิการเวียง กิตติวณโณ

พระปลัดวัชร วัชรญาณ (เกิดสบาย)

อาจารย์ประจำคณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาของประเพณีโคมลอย ลักษณะที่โดดเด่นของประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์สำคัญภายในท้องถิ่น โดยเฉพาะประเพณีโคมลอยของชาวพุทธ ตำบลปะ อำเภอบ้านดง จังหวัดสุรินทร์ เพื่อนำไปสู่การอนุรักษ์ สืบสานและเผยแผ่ประเพณีโคมลอยของชาวพุทธ งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลภาคสนาม ผลการวิจัยพบว่า

แนวทางการอนุรักษ์ สืบสานและเผยแผ่ประเพณีโคมลอยของชาวพุทธ ตำบลปะ อำเภอบ้านดง จังหวัดสุรินทร์ มีแนวทางในการอนุรักษ์ คือ (1) คนในท้องถิ่นมีความตระหนักในการมีส่วนร่วมของประเพณี ที่มีพื้นฐานการใช้วัตถุภายในท้องถิ่นในการประดิษฐ์โคมลอยด้วยความตระหนักรู้ในเรื่องของวิธีการทำโคมลอยในอดีตอย่างชัดเจน (2) คนในท้องถิ่นทราบถึงอัตลักษณ์และเอกลักษณ์เฉพาะด้านที่ประยุกต์ใช้วัตถุภายในท้องถิ่นให้เกิดเป็นโคมลอยจนกลายเป็นประเพณีภายในท้องถิ่นที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ (3) ผู้นำในท้องถิ่นให้ความสำคัญด้านการอนุรักษ์ประเพณีโคมลอย มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการประดิษฐ์โคมลอยในสมัยโบราณเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ ตามหลักการและความเชื่อที่มีอยู่ มีแนวทางในการสืบสาน คือ (1) ภายในท้องถิ่นมีการจัดงานประเพณีโคมลอยขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี (2) ภายในท้องถิ่นให้ความสนใจเกี่ยวกับการทำโคมลอยและหลักการความเชื่อความเป็นมาของประเพณีอันดีงามในท้องถิ่น และสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับลูกหลานเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สืบสานประเพณีโคมลอย (3) ภายในท้องถิ่นมีการปลูกฝังหลักในการปฏิบัติขั้นตอน วิธีการจัดประเพณีโคมลอยให้กับคนรุ่นหลังได้ทราบถึงความสำคัญในการสืบสานประเพณีโคมลอยอย่างชัดเจนมีแนวทางในการเผยแผ่ คือ (1) มีการประชาสัมพันธ์การจัดงานประเพณีโคมลอยโดยได้รับการสนับสนุนจากผู้นำในท้องถิ่น (2) มีการนำหลักการแนวคิดและความเชื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อนำแนวคิดและความเชื่อนั้นบอกต่อสู่บุคคลภายนอก (3) ความงดงามในจารีตและหลักปฏิบัติภายในท้องถิ่นจัดเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่น และความดีงามที่เป็นเอกลักษณ์ที่ค่อนข้างจะโดดเด่นได้อย่างชัดเจน

คำสำคัญ: ประเพณีโคมลอย, ชุมชนชาวพุทธ ตำบลปะ อำเภอบ้านดง จังหวัดสุรินทร์

Abstract

This thesis is aimed to study the history of floating lanterns tradition the kind understanding of tradition to be identity important in local especially the Buddhist floating

lanterns tradition Ba Sub-District, Tha tum District, Surin Province in order to reserve continued and broadcast the Buddhist floating lanterns tradition this thesis is qualitative research collecting the data from the field the result found that:

The way to reserve continue and broadcast the Buddhist floating lanterns tradition Ba Sub-District, Tha tum District, Surin Province, has the road to reserve is (1) people in the local has recognized in participant of the tradition to have basis of using the raw material in the local for artificial of floating lanterns by recognize knowing in the method of making floating lanterns in the past as clear (2) people in the local know the identity and identities only part to apply using the raw material in the local to occur the floating lanterns until become the tradition in the local to deserve of reserve (3) The head of village give significant the part of reserve floating lanterns tradition have activity to related artificial floating lanterns in the past to build the knowledge and understanding in the part of reserving floating lanterns along the principle and faith to have in the way of continue is (1) in the local has been organized an event floating lanterns tradition up as continue every year (2) In the local is interested with making floating lanterns and principle faith history of the good tradition of the local and build the knowledge to child for feedback important of tradition in the part of continue floating lanterns tradition (3) in the local has cultivated principal in practicing, step, method set the floating tradition to new generation to know the important in reserving floating lanterns obviously.

Keywords:lanterns tradition, Buddhist community in Ba sub-district districtthatoomsurin province

บทนำ

ประเพณีโคมลอยสันนิษฐานว่าเดิมเป็นพิธีของพราหมณ์ เพื่อบูชา พระอิศวร พระนารายณ์ และพระพรหม เมื่อคนไทยนับถือพระพุทธศาสนาจึงรับพิธีชกโคมเพื่อบูชาพระบรมสารีริกธาตุ พระจุฬามณี ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ลอยโคมบูชา พระพุทธบาท ณ หาดทรายแม่น้ำนัมมทานที หรือแม่น้ำเนรพุททา ในปัจจุบันของประเทศอินเดีย เมื่อพระอาทิตย์ย่ำเข็มนาฬิกาเข้าสู่ราตรี และพระจันทร์เสี้ยวขึ้นเต็มดวง ชาวพุทธจะนำโคมลอยขึ้นสู่อากาศเพื่อบูชาพระรัตนตรัย และเพื่ออุทิศบุญกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับ โดยโคมลอยที่ลอยขึ้นสู่ท้องฟ้าจะมีลักษณะเป็นรูปเรือหรือรูปสัตว์ต่าง ๆ เช่น รูปเรือสำเภา รูปช้าง รูปม้า รูปคนต่าง ๆ เป็นต้น การลอยโคมลอยนี้มีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนา เพราะเป็นการบูชาพระรัตนตรัย และเป็นการบูชาพระพุทธรูป ซึ่งเป็นการบูชาที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา นอกจากนี้การลอยโคมลอยยังมีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนา เพราะเป็นการบูชาพระรัตนตรัย และเป็นการบูชาพระพุทธรูป ซึ่งเป็นการบูชาที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา นอกจากนี้การลอยโคมลอยยังมีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนา เพราะเป็นการบูชาพระรัตนตรัย และเป็นการบูชาพระพุทธรูป ซึ่งเป็นการบูชาที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา

การสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี เป็นกิจกรรมของมนุษย์ และเป็นโครงสร้างเชิงสัญลักษณ์ที่ทำให้กิจกรรมนั้นเด่นชัด ด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และ ร่วมกันใช้อยู่ในหมู่พวกของตน ส่วนหนึ่งสามารถแสดงออกผ่าน ดนตรี วรรณกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม การละคร และภาพยนตร์ บางครั้งอาจมีผู้กล่าวว่า วัฒนธรรม คือ เรื่องที่วาดด้วยการบริโภค และสินค้าบริโภค เช่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน หรือวัฒนธรรมนิยม

ผู้วิจัยมีความสนใจจะทำเรื่องประเพณีโคลอมเบียของชาวพุทธตำบลบะอำเภอนาทมจังหวัดสุรินทร์ซึ่งมีพื้นฐานในการประดิษฐ์โคลอมเบียจากวัฒนธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น และเป็นการผนวกรวมตัวกันระหว่างสังคมที่มีการรวมตัวกันเป็นชุมชนในท้องถิ่น มีบรรพบุรุษเป็นชนเผ่าเขมร ส่วย ลาว และไทยโคราชรวมตัวกันในลักษณะของสังคมชุมชนท้องถิ่น จนเกิดเป็นประเพณีโคลอมเบีย โดยมีคำเรียกในภาษาท้องถิ่น ในแต่ละกลุ่มชนแตกต่างกันออกไป คือชนเผ่าเขมรเรียกว่า “โกม” หรือ “โคม” ชนเผ่าส่วยเรียกว่า “โซม” หรือ “โคม” ยังไม่เห็นว่าเป็นเรื่องที่จะต้องหาแนวทางในการอนุรักษ์สืบสานและเผยแพร่ประเพณีโคลอมเบียดังกล่าวนี้อีกเพิ่มเติม เพื่อเป็นการสืบสานความงดงามของประเพณีในท้องถิ่น คือประเพณีโคลอมเบีย ให้เกิดความยั่งยืนด้านวัฒนธรรมประเพณีอันงดงามนี้ให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับของประเพณี โคมลอยของชาวพุทธ
2. เพื่อศึกษาประเพณี โคมลอยของชุมชนชาวพุทธตำบลบะ อำเภอนาทม จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวทางการอนุรักษ์ สืบสาน และเผยแพร่ประเพณีโคลอมเบียของชุมชนชาวพุทธตำบลบะ อำเภอนาทม จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการอนุรักษ์สืบสานและเผยแพร่ประเพณีโคลอมเบียของชาวพุทธตำบลบะ อำเภอนาทม จังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและประกอบการศึกษาเชิงลึกแบบเจาะจง ใช้ลักษณะการเก็บข้อมูลเป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยใช้วิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจาก เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาเอกสาร โดยผู้วิจัย (ได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ความเชื่อ ที่เกี่ยวกับประเพณีในท้องถิ่น เพื่อลำดับความสำคัญก่อนหลัง-

2. ขั้นกำหนดประชากร ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ พระสงฆ์ ผู้เชี่ยวชาญ บุคลากร (ส่วนทางการศึกษาผู้นำชุมชน และบุคคลที่อยู่ในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเพณีโคลอมเบีย โดยการเลือกแบบเจาะจง

3. ขั้นสร้างเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้ออกแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้มีการแสดงทรรศนะเกี่ยวกับประเพณี (โคลอมเบียของชุมชนชาวพุทธตำบลบะอำเภอนาทมจังหวัดสุรินทร์ได้อย่างอิสระ

4. วิจัยขั้นตอนการตรวจสอบเครื่องมือ ใช้ โดยการนำเอาเครื่องมือในการสัมภาษณ์ ปรีกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบด้านโครงสร้างในเนื้อหาที่อยู่ภายในหัวข้อสัมภาษณ์ก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริงในภาคสนาม

5. จำเป็นเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง และหนังสือที่มีความ ในเกี่ยวกับข้อมูลของโคลอมเบียและประเพณีโคลอมเบีย จากหอสมุดแห่งชาติ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนด้วยตนเอง

6.ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องและหนังสือที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับข้อมูล (นวกกของโคมลอยและประเพณีโคมลอยมาประมวลและวิเคราะห์ห้ับการสัมภาษณ์วิเคราะห์เรียบเรียงข้อมูลเชิงคุณภาพนี้ใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์ โดยมุ่งตอบประเด็นให้ตรงตามวัตถุประสงค์

7.ข้อเขียนรายงานการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีบรรยาย เรียบเรียงมาเป็นความตามเนื้อหารวบรวมด้วยการจัด (รงตาระียบข้อความในการเขียนรายงานการวิจัย ให้ตามวัตถุประสงค์

ประเพณี “โคมลอย”

โคมลอย ที่คนท้องถิ่นส่วนใหญ่เรียกติดปากว่า ว่า สามารถแบ่งย่อยได้สองประเภทได้แก่ โคมลอยกลางวัน กับ โคมลอยกลางคืน นอกจากนี้ยังมีโคมแขวน ที่จัดเป็น โคมอีกชนิดเช่นกันเพียงแต่ใช้แขวนตามบ้านเรือนไม่ได้ใช้ ลอยโดยโคมที่ใช้ลอยกลางวันนั้น จะใช้กระดาษที่มีสีสันจำนวนหลายสิบแผ่นในการทำ เพื่อให้เห็นในระยะทางไกลแม้ จะอยู่บนท้องฟ้า จะมีการตกแต่งด้วยการใส่หาง หรือขณะที่ทำการปล่อยมักใส่ลูกเล่นต่างๆเข้าไปด้วย เช่น ใส่ประทัด ควั่นสีเครื่องบินเล็ก ตุ๊กตากระโดดร่ม เป็นต้น บางท้องถิ่นนิยมใส่เงินลอยขึ้นไปอีกด้วย วิธีการปล่อยจะต้องใช้การ รมควันให้เต็มโคม เมื่อได้ที่แล้วจึงปล่อย อีกนัยหนึ่งสมัยโบราณเมื่อเกิดสงครามก็จะ ใช้ลอยโคมใช้โจมตีข้าศึก โดย การนำดินไฟใส่เข้าไปในโคมลอย แล้วจุดธูปปักลงในหม้อดินไฟเมื่อโคมลอยไปยังเมืองข้าศึกพอดีกับรูปที่กำลังไหม้ลง มายังหม้อดินปืนไฟ หม้อก็จะระเบิดขึ้นมาเผากระดาศโคม และจึงกลายเป็นลูกไฟตกลงเผาผลาญบ้านเรือนข้าศึกนั้น (นันทพล จันเงิน, 2542 : 11) ต่อมามีการปรับเปลี่ยนเป็นการเล่นรื่นเริงในงานประเพณีต่างๆ ที่เน้นความสนุกสนาน และความสวยงามของไฟจากโคมเป็นสำคัญ งานบุญนอกจากจะมีการปฏิบัติธรรม ฟังเทศน์มหาชาติตามวัดวาอาราม ต่างๆ แล้ว ยังมีการประดับตกแต่งวัด บ้านเรือน และถนนหนทางด้วยต้นกล้วย ต้นอ้อย ทางมะพร้าว ดอกไม้ ธูปขอ ประทีป และชักโคมแบบต่าง ๆ ขึ้นเป็นพุ่มบูชา มีการแห่ โคมทองพร้อมกับมีการจุดธูปประทีป เพื่อบูชาพระ รัตนตรัย ซึ่งการจุดโคมไฟ ประดับตกแต่งตามวัดวาอาราม ดังนั้นวาทหรือโคมลอยที่ปล่อยขึ้นไปถ้าไปตกในบ้านใคร บ้านนั้นต้องจะทำพิธีสะเดาะเคราะห์เพื่อล้างเสนียดจัญไรทั้งปวงออกไป นอกจากนี้ ยังถือกันว่าเป็นการทำเพื่อบูชา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และเพื่อความสนุกสนาน สร้างความสามัคคีกันในหมู่บ้านอีกด้วย

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการอนุรักษ์สืบสานและเผยแผ่ประเพณีโคมลอยของชาวพุทธ “ นั้นเป็นการรวบรวมแนวทางในการอนุรักษ์สืบสานและเผยแผ่ประเพณีโคมลอย ” ตำบลบะอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสุรินทร์ ตามความเชื่อในพระพุทธศาสนาที่ถูกผนวกเข้ามากับความเชื่อที่เกี่ยวกับศาสนาพราหมณ์เพื่อเป็นแนวทางในการ อนุรักษ์สืบสานประเพณีโคมลอยรวมถึงการเผยแผ่ ของชาวพุทธในเขตตำบลบะอำเภอดำเนินสะดวก ” ประเพณีโคมลอย “ ด้านคือ3 จังหวัดสุรินทร์ โดยผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้และได้พิจารณาออกเป็น

นำเสนอเรื่องความเป็นมาและความสำคัญที่มีผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงของประเพณีที่มีอยู่ใน ท้องถิ่นโดยเฉพาะประเพณีโคมลอยของชุมชนชาวพุทธ

1) ผู้วิจัยเสนอความเป็นมาโดยยกเอาเรื่องราวที่เกี่ยวกับประเพณีโคมลอยที่มีอยู่ในอดีตตามหลักการความ เชื่อของศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์ โดยมีความเชื่อที่ว่าเป็นการสักการะพระบรมสารีริกธาตุ พระเกตุแก้วจุฬามณีที่อยู่บนสรวงสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

2) นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นว่าการลอยโคมนั้นเป็นการลอยความทุกข์และสิ่งไม่ดี ออกจากตนเอง ครอบครัว หมู่บ้าน

3) อธิบายให้เห็นถึงความเป็นไปในการรวมตัวของสังคมในท้องถิ่น ที่มีวัดและประเพณีในระดับท้องถิ่นเป็น ตัวกลางในการเชื่อมความสัมพันธ์และความสามัคคีในชุมชนได้อย่างชัดเจน

4) อธิบายให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีอยู่ในท้องถิ่น อันมีผลกระทบโดยตรงกับการจัดประเพณีโคมลอย

5) ทราบถึงคำเรียกชื่อโคมลอยในท้องถิ่นซึ่งมีลักษณะคำเรียกที่แตกต่างกันแต่ให้ความหมายเดียวกันนั่นคือชนเผ่าเขมรเรียกว่า “โกม” หรือ “โคม” ชนเผ่าส่วยเรียกว่า “โชม” หรือ “โคม”

นำเสนอเรื่องการจัดประเพณีโคมลอยของชาวพุทธในเขตตำบลบะอำเภอดำเนินสะดวกจังหวัดสุรินทร์ โดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1) ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบริบทของชุมชนตำบลบะ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสุรินทร์ โดยชี้ให้เห็นถึงลักษณะการรวมตัวกันของคนในชุมชน ที่เกี่ยวกับประเพณีโคมลอย

2) ผู้วิจัยอธิบายให้เห็นถึงการอยู่รวมตัวกันเป็นกลุ่มสังคมท้องถิ่น ด้วยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน ที่เกี่ยวกับประเพณีโคมลอย

3) ชุมชนตำบลบะอำเภอดำเนินสะดวกจังหวัดสุรินทร์มีแนวคิดและความเชื่อเกี่ยวกับประเพณีเนื่องในวันออกพรรษาไปพร้อมๆ กับการทำบุญ ตักบาตรเทโวโรหณะ ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในประเพณีโคมลอย

4) ผู้วิจัยสรุปความหมายของคำว่า “โคมลอย” ตามทัศนะของคนในท้องถิ่น ชุมชนตำบลบะ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสุรินทร์ ว่าหมายถึง การประดิษฐ์โคมลมและโคมไฟขึ้นลอยสู่ท้องฟ้าโดยมีวัตถุประสงค์ตามความเชื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างชัดเจน ในวันออกพรรษา ซึ่งตรงกับวัน 15 ค่ำเดือน 11 ของทุกปี

5) ผู้วิจัยได้นำเสนอลักษณะการจัดกิจกรรมประเพณีรวมถึงขั้นตอนและวิธีการการทำโคมลอยของชุมชนตำบลบะ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสุรินทร์

6) ลักษณะของประเพณีโคมลอย ของชาวพุทธในชุมชนตำบลบะ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกเป็น 3 ประเด็น คือ (1) ความเป็นมาของประเพณีโคมลอย (2) การก่อกำเนิดโคมลอย (3) พัฒนาการของโคมลอย

7) ผู้วิจัยแบ่งประเภทของโคมลอยออกเป็น 2 ชนิด คือ (1) โคมที่ใช้บอยในเวลากลางวัน เรียกว่า “โคมลม” (2) โคมที่ใช้บอยในเวลากลางคืน เรียกว่า “โคมไฟ”

8) จุดมุ่งหมายของการปล่อยโคมลอย ผู้วิจัย ได้อธิบายออกเป็น 3 ประเด็น คือ (1) ถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา (2) ช่วยนำเอาเคราะห์ร้ายภัยพิบัติต่างๆ ให้หายไปจากหมู่บ้าน ครอบครัวและตนเอง (3) ให้ความสนุกสนานรื่นเริงในงานเทศกาลโดยเฉพาะงานประเพณีโคมลอย

9) ประโยชน์ของการทำโคมลอย ผู้วิจัยทราบถึงการให้แสงสว่างและการอนุรักษ์ สืบสานและเผยแผ่ประเพณีท้องถิ่น

วิเคราะห์การอนุรักษ์ สืบสานและเผยแผ่ประเพณีโคมลอยของชาวพุทธตำบลบะ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสุรินทร์กับพุทธศาสนิกชนในปัจจุบัน

1) อธิบายถึงความหมายในการอนุรักษ์สืบสานและเผยแผ่จากการวิเคราะห์พบว่าสามารถกระทำได้ในระดับท้องถิ่น

2) แนวทางการสืบสานประเพณีโคมลอย สามารถกระทำได้ ด้วยการปลูกจิตสำนึก ฟื้นฟู พัฒนาถ่ายทอดส่งเสริม กิจกรรมและการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องของประเพณีโคมลอยให้กับบุคคลในท้องถิ่นโดยมีการผลักดันจากผู้นำชุมชนและปราชญ์ท้องถิ่นที่มีอยู่ในหมู่บ้าน

3) กระบวนการเผยแผ่ประเพณีโคมลอย ต้องเริ่มจากการทำให้ดูเป็นตัวอย่างจากนั้นมีการร่วมกันคิดและออกแบบทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมจนเกิดเป็นเวทีชาวบ้านและมีการผลักดันให้ประเพณีโคมลอย ดังกล่าวนี้นี้เป็นประเพณีที่เกิดความยั่งยืนในอนาคต

ผลการวิจัย

แนวทางในการอนุรักษ์ คือ คนในท้องถิ่นมีความตระหนักในการมีส่วนร่วมของประเพณี ที่มีพื้นฐานการ (1) ใช้วัตถุภายในท้องถิ่นในการประดิษฐ์โคลอยด้วยความตระหนักรู้ในเรื่องของวิธีการทำโคลอยในอดีตอย่าง คนในท้องถิ่นทราบถึงอัตลักษณ์และเอกลักษณ์เฉพาะด้านที่ (2) ชัดเจนระยุดที่ใช้วัตถุภายในท้องถิ่นให้เกิดเป็นโคลอยจนกลายเป็นประเพณีภายในท้องถิ่นที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ ผู้นำในท้องถิ่นให้ความสำคัญด้านการอนุรักษ์ (3) ประเพณีโคลอย มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการประดิษฐ์โคลอยในสมัยโบราณเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในด้านการอนุรักษ์ตามหลักการและความเชื่อที่มีอยู่

แนวทางในการสืบสาน คือ ภายในท้องถิ่นมีการจัดงานประเพณีโคลอยขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุก (1) ภายในท้องถิ่นให้ความสนใจเกี่ยวกับการทำโคลอยและหลักการความเชื่อความเป็นมาของประเพณีอันดีงาม (2) ปี ในท้องถิ่นและสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับลูกหลานเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของประเพณีในด้านการสืบสานประเพณีโคลอย ภายในท้องถิ่นมีการปลูกฝังหลักในการปฏิบัติ ขั้นตอน วิธีการจัดประเพณีโคลอยให้กับคน (3) รุ่นหลังได้ทราบถึงความสำคัญในการสืบสานประเพณีโคลอยอย่างชัดเจน

แนวทางในการเผยแพร่ คือ (1) มีการประชาสัมพันธ์การจัดงานประเพณีโคลอยโดยได้รับการสนับสนุนจาก ผู้นำในท้องถิ่น (2) มีการนำหลักการแนวคิดและความเชื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อนำแนวคิดและความเชื่อนั้นบอกต่อสู่บุคคลภายนอก (3) ความงดงามในจารีตและหลักปฏิบัติภายในท้องถิ่นจัดเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่น และความดีงามที่เป็นเอกลักษณ์ที่ค่อนข้างจะโดดเด่นได้อย่างชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

นันทพล จันเงิน. “พิพิธภัณฑิ์โคลล้านนา”. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542.

สำนักศิลปกรรมราชบัณฑิตยสถาน. **วิหารจามเทวีวัดปงยางคค.** ลำปาง : ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, 2530.